

An aerial, black and white photograph of a dense urban landscape, likely New York City, showing numerous skyscrapers and buildings of varying heights and architectural styles. The buildings are packed closely together, creating a complex geometric pattern of windows and facades. The lighting is bright, casting soft shadows and highlighting the textures of the buildings.

IVA PEKÁRKOVÁ

MŮJ I. Q.

MĚSTO NEW YORK
A JEDNA DIVNÁ LÁSKA

Mladá fronta

Můj I. Q.

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Iva Pekárková

Můj I. Q. – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

IVA PEKÁRKOVÁ
MŮJ I. Q.

IVA PEKÁRKOVÁ
MŮJ I. Q.

MĚSTO NEW YORK
A JEDNA DIVNÁ LÁSKA

MLADÁ FRONTA

Text © Iva Pekárková, 1999, 2018

Photography © Iva Pekárková, Kateřina Janoušková, Renata Jarošová

ISBN 978-80-204-4806-4 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-4971-9 (ePDF)

ISBN 978-80-204-4970-2 (ePUB)

ISBN 978-80-204-4972-6 (Mobi)

Jedna

Iniciálky měl I. Q., a to mu už od dětství připadalo jako dobré znamení. Aj. Kjú. Intelligence. I. Q. ale nechtěl být „inteligent“, to ani náhodou. Tvář I. Q. nepochybně nesla stopy toho, čemu by se dalo říkat vysoký inteligenční kvocient, ale I. Q. v žádném případě nehodlal být považován za inteligenta. Ne snad proto, že by něco měl proti lidem, kteří ho za inteligenta považují, ale z principu. Jakmile na tebe nalepěj cedulku, mohli by ti ji zrovna tak dobře přivázat k palci u nohy. A strčit tě do mrazáku, uvažoval. Bytostně nesnášel představu, že i pro něj by mohlo existovat zařazení, KATEGORIE. Tuhle představu KATEGORICKY nesnášel. Podle ČEHO si ostatně hodláte vybrat kategorii, do které chcete I. Q. zařadit? Podle rasy – tak jak se to v Americe na první pohled dělává? Fajn, tak tady byste narazili, protože I. Q. rasu nemá. Matku (pokud tu dámu teda skutečně chcete zařadit do kategorie „matka“) měl černošku a jeho otec (pokud teda slovem „otec“ hodláte nazvat někoho, koho I. Q. od svých šesti let neviděl a o kom se jeho matka vyjadřovala jako o „el gringo“, to ve vzácných momentech, kdy se podnapila PRAVĚ TÍM SPRÁVNÝM ZPŮSOBEM, aby se na něj vůbec rozpomněla) byl běloch. Jenomže oba dva, otec i matka, měli v sobě dostatek španělské krve, aby mohli být označeni za Hispánce, oba dva – takže na jedné straně BYL I. Q. míšenec, obě dvě rasy, černá a bílá, se na něm podepsaly prakticky přesně padesáti procenty,

a na druhé straně mohl být považován za dítě lásky dvou latinskoamerických milenců. Ne manželů, přestože se jimi nakonec stali (a pak zas odestali).

I. Q. byl a nebyl prvorozeným synem rodiny, protože jeho tatínek měl už předtím dvě děti, o které se staral a nestaral, a jeho matka měla za svobodna dceru, o kterou se starala a nestarala, poněvadž se do věci už dávno vložila její starší polosestra, která si holčičku vzala do péče.

I. Q. si svého otce pamatoval i nepamatoval, v mysli mu vířily představy, za které se vždycky časem sám zastyděl (otec byl ten hulvát, hazardní hráč a neznaboh, který opustil jeho matku, tu kurvu mizernou), a pak se zase rozpomněl, jak ho tatínek houpal na kolenou a hrál si s jeho prstíčky.

I. Q. byl svobodný, ženatý a rozvedený. Vztah s dívkou, se kterou měl syna, se nikdy neodhodlal legalizovat, nicméně hovořil o ní jako o manželce. Když od ní odešel, bylo to jako rozvod. (Přestože svůj odchod taky nikdy nelegalizoval. Takže byl svým způsobem pořád ještě s ní.) Anebo odešla ona? To I. Q. už dávno nevěděl, a o syna se staral a nestaral. Jednou mu koupil k Vánocům za poslední peníze horské kolo, pak ho ujistil, že se na tatínka může KDYKOLI obrátit s JAKÝMIKOLI PROBLÉMY, pak se odstěhoval z New Yorku do Los Angeles a zapomněl mu dát své nové telefonní číslo.

Bylo to číslo na jeho milenku i nemilenku, dívku, se kterou směl spát, když na to měla náladu, a když neměla, šel na ulici.

Jeho syn ostatně byl i nebyl jeho syn. Manželka, kterou si nevezal, ho s velkou pravděpodobností měla s ním, ale v záchvatu upřímnosti mu jednou vyjevila, že vlastně měl být synem jistého populárního herce, se kterým jeho žena

sice neměla vůbec nic, ale myslela prý na něj a jen na něj, když se od I. Q. nechala svést. Jeho syn se – záhada všech záhad – populárnímu herci podobal, přestože populární herec byl běloch, zatímco syn byl tmavě čokoládový.

Pokud byste si I. Q. pokusili zařadit jazykově, pak byste taktéž narazili. Dovedl mluvit anglicky bez jakéhokoli přízvuku, podle kterého byste ho mohli přiřadit k místu, rase či společenské třídě. Jeho hlas neměl dokonce ani ten dobře známý plochý odstín, rozpoznatelný na hlase Američanů, co dlouho pobývali v zahraničí. Pokud chtěl, zachoval si ostré sykavky značící jeho hispánský původ, přestože mateřským jazykem obou jeho rodičů byla angličtina. A pokud chtěl, dovedl mluvit španělsky s přízvukem 145. ulice, tam, kde se kříží s Broadwayí, to jest dominikánsky, přestože jeho španělští předkové směřovali spíš k Portoriku. Taky uměl mluvit anglicky BÍLE – jazykem nepřátel. To jen po telefonu a jen tehdy, když mu to přineslo nějakou výhodu. A nějakou výhodu mu to přineslo vždycky.

Dvě

I. Q. byl směsicí všech možných ras, ale nejradši by nepatřil k žádné rase. Vlasy měl po černošsku zašmodrchané a kudrnaté, ale blondáté, a to ne odbarvené, ne vyšisované od sluníčka. Prostě mu tak rostly z lebky, co na sobě nesla charakteristiky obou ras, přepůlené na padesát procent. Oči – jeho oči měly barvu něco mezi tmavě hnědou a šmolkově modrou – a to ne snad že by každé oko měl jiné (ani v nich neměl barevné kroužky, paprsky nebo skvrny) –, jeho oči prostě měly schopnost se proměňovat – podle nálady, podle toho, o čem mluvil, po milování nebo podle toho, kolik trávy vykouřil – jeho očím se jakýmsi zázrakem podařilo skloubit v sobě zároveň OBĚ tyhle barevné možnosti – nenásilně smíchané tak, že si člověk v podobných situacích nikdy nemohl být jist, kterou barvou se na něj I. Q. právě dívá. Tu a tam nosil I. Q. asi tak čtvrt metru před obličejem (ale to se nedalo odhadnout přesně) ostrý a zraňující světlolomný hranol, přirozeně, že neviditelný, přestože ho bylo možné vytušit z ohybu paprsků na jeho plochách. Ten světlolomný hranol vás píchl do tváře, do čela, do kořene nosu a vtlačil do vás duhové znamení, směsicí všech barev světa (doplněných veškerými barvami, co jich měl v sobě I. Q.). Někdy to bolelo a jindy se vám z toho psychedelicky rozvířila hlava; a někdy se to střídalo, radost a bolest; a někdy to bylo naráz, oboje, radostbolest. Někdy jen

jedno z toho, ale nevěděli jste, co vlastně, a neuměli jste to pojmenovat.

Na předloktí měl I. Q. z miasmatu pokožky (co nebyla ani bílá, ani černá, ani hnědá, ani café-au-lait, dokonce ani zlatomedová, ale spíš tak nějak všechno dohromady - barvy se na ní proplétaly a vlnily a přelévaly jedna přes druhou ve skvrnkách, pihách, spirálkách, vřetýnkách a měňavkách, v jakémsi organizovaném chaosu, co připomínal plátna Jacksona Pollocka pozorované z aeroplánu) - na předloktí mu z miasmatu téhle jeho pokožky vyrůstal řídký les chloupků černých, tmavě hnědých, slunečně světlých i skoro průhledných; rovných, mírně zkroucených i pevně smotaných do drobounekých prstýnků, které nebylo snadné rozmotat, a pokud se to přece podařilo, tak se okamžitě zase smrskly do neproniknutelného hadího kroužku, bez začátku a bez konce.

Tři

Pokud byste si řekli – příma, už to máme, on NECHCE být zařazený do žádné kategorie, on se všem kategoriím vyhýbá, on chce být celý život hercem, co si hraje sám na sebe, až na to, že vesměs neví, V KTERÉM KUSE se právě nachází a jakou mu přidělili roli –, tak byste nejspíš měli pravdu, i když možná ne tak docela. I. Q. snad vážně hrál v jakémsi divadelním kuse, na proměnlivých, posuvných prknech (co jednou byly ušmudlaný asfalt ghett se zašlapanými pestrobarevnými žvejkačkami, jindy pečlivě vybetonované chodníky na Upper East Side, ve kterých do betonu přidávají skleněné ministřípky, aby jiskřily; potom zas hollywoodský beton se zašlapanými kroky hvězd a taky úzké chodníčky, poseté kamením a s rudohnědou hlínou, po jakých se chodí na Ostrovech). Přestože I. Q. snad VÁŽNĚ hrál sám sebe na těchhle proměnlivých prknech světa a života a v propadlístích a mezi neustále přemalovávanými kulisami (na které mu ještě tu a tam něco promítali jako na plátno), nedá se říct, že by zoufale pátral po budce, v níž sedí nápověda. Ano, hledal ji, svým způsobem tu nápovědu hledal, to je fakt. Ale kdykoli mu začala poslušně a cílevědomě našeptávat slova toho divadelního kusu, do kterého se sám umístil, tak přesně v tom okamžiku se k ní I. Q. otočil zády – a buďto její slova opakoval se sarkastickou intonací, anebo slova nápovědy obrátil tak, že za každé ano řekl ne, každý útržek pravdy nahradil cárem lži; anebo, nápovědě

navzdory, bezmála zoufale a melodramaticky začal s dokonale maskovaným váháním odříkávat či prozpěvovat slova DOCELA JINÉHO KUSU.

Anebo se – nápovědě navzdory – rozhodl, že tohle NENÍ divadlo, a na blíže neurčený čas z jeviště slezl a bezmála by se byl stal divákem, až na to, že tohle přece NENÍ žádné divadelní představení – a tudíž se NENÍ na co dívat, co sledovat, o čem přemýšlet.

Všechno je šedivé, hnusné, jednobarevné, nudné a za sledování to prostě nestojí.

Takhle se rozhodl a sedl si do rohu. Tam kouřil trávu, která ho přesvědčila (pokaždé znovu, poprvé a postě a pozilonté), že svět je papoušek, duhový kolotoč plný barev, co nezachytitelně víří všude kolem, ale především papoušek s modro-zeleno-červeno-žlutými křídly, a ten papoušek že je hercem v tom nikdy nekončícím divadelním kuse, kterým přece celý svět JE, a kdo říká, že ne, tak ten nic nechápe, ten neumí hrát. Ten papoušek je herec v divadelním kuse SVĚTA, jen se neumí rozhodnout, ve kterém, a ten papoušek je bezpochyby ON SÁM.

Pak se naštvál, že přece není žádný papoušek, že papoušci jsou přece umělí ptáci, horší než vibrátory, že svět ho sere a je šedivý a nudný a tak dál... A určitě v něm není žádný PŘÍBĚH a žádné PŘEDSTAVENÍ.

A tak si sedl do rohu a tam vykouřil šílenou kupu trávy, která ho přesvědčila...

Čtyři

Na strupatou asfaltovou cestičku Riverside Parku padá zlaté listí jinanů. Buch. Buch. Buch. Listí jinanů je těžké, netančí, jako když opadávají javory, a na rozdíl od listí javorového si je jisté svými barvami. Svou barvou. Zlatou. Je dobré začínat lásku na podzim, z pocitu hnití. Všechno opadá (Buch. Buch. Buch.), zatímco vaše láska se rodí. Jsem nadšená z toho kontrastu a kromě toho nebývám v zimě ráda sama. Kdo si vůbec vymyslel tu představu, že by se člověk měl zamilovávat NA JAŘE? Nejlepší je se zamilovat na podzim (říkám si a proplétám si prsty s prsty ruky, kterou ke mně I. Q. napřáhl – má velké prsty, velké dlaně, bezpečné a teplé, v zimě budou hřát, už se těším, jak v zimě budou hřát), nejlepší je se zamilovat na podzim, protože v zimě člověk lásku víc potřebuje; májové děti se rodí v únoru, ale na zimu je nejlepší si zalézt do pelechu a vzít si tam s sebou někoho s tak obrovskými hřejivými dlaněmi, jako má I. Q.

Na rozdíl od listů javorů má listí jinanů trojúhelníkový tvar. A daleko víc šustí, když do něj zafouká vítr, úplně jinak, chrastivěji. Přemítám, jestli bych šustění listů jinanů dovedla rozpoznat i se zavřenými očima. Zavírám oči a I. Q. se mění v oceán, který mě obalí do vln, do chapadel. I. Q. je chobotnice, všude má chapadla, panožky, výrůstky, přísavky. Přisajeme se.

„Je tady taková situace,“ řekne mi I. Q.

„Situace?“

„Jo. Situace. Jedna taková.“

„Nesnáším situace. Nevykládej mi o situacích. Situace nesnáším.“

Je přímo začínat na podzim, sbírat své lásky, když opadává listí. Trhat své lásky jak zralá jablíčka. Co já vím, možná že do Vánoc nezčervíví.

„Je tady taková situace.“

V New Yorku, jakmile kopnete do hlíny, vyvalí se na vás střeva toho Města. Jako když odklopíš pokličku z mísy se špagetami, prohlásil jeden italský stavitel. Potrubí, vedení, základy, instalace. I. Q. je, jako když kopnete v New Yorku do hlíny. V New Yorku se nestaví na volných parcelách. Když chceš něco vystavět, musíš něco zbourat.

„Je tady taková situace.“

Přisajeme se chapadly, výčnělky, přísavkami. I. Q. má výčnělky moc zajímavé. Poznala bych je se zavřenýma očima, podle šumění, jako jinan?

Zavírám oči a přísaju se.

V puse mi plavou rybičky, průsvitné, mořské, slané. Z huby mám akvárium. Otvírám oči a listí jinanů se prudce rozvoní hnitím. Je dobré začínat lásku na podzim, možná vydrží až do slunovratu.

„Je tady taková situace... Chápeš to?“

Brodíme se listím, co napadalo na strupatý asfalt cestičky v Riverside Parku. Ve městě New Yorku musíte zbourat všechno staré, co už tam bylo předtím, než můžete začít stavět znova.

I. Q. jde k telefonu na rohu 86. ulice, půjčuje si ode mě čtvrták, vytáčí číslo a boří, boří, boří.

Pět

I. Q. se podle všeho nenarodil na Ostrově, ale v Brooklynu (přestože mi vykládal, a to hned několikrát, že vlastně PO-CHÁZÍ z Karibiku – v různých verzích vyprávění se narodil na Portoriku, Kubě a Hispaniole), nicméně měl vzácnou schopnost ostrovy kolem vytvářet. Skoro by se zdálo, že si s sebou nosí malý, příruční, poslušný oceán, protože I. Q. si dovedl, kdykoli se mu zachtělo, odkrajovat ostrovy z materie Města; vybírat si je, odtrhávat a uždibovat z nich, vyhřívat se na jejich atolech, poslouchat šumění jejich palmem – a tenkrát na podzim mě k tomu přizval. Blahem jsem šílela. I. Q. se uměl do ostrovů obalovat, a nemusely být zrovna tropické. Zjistila jsem ke svému překvapení, že nekonečná a jen zdánlivě monotónní změt pravoúhlých ulic přepažených tu a tam nějakou neposlušnou, co v pravém úhlu nebyla, se ve skutečnosti dělí a drobí na celý archipelag ostrovů a ostrůvků s úzkými průplavy v podobě vybetonovaných okrajů parků, železničních náspů vonících rží a olejem a zarostlých umaštěnou lebedou, která teď na podzim usychala.

Žili jsme v ostrovní krajině vůní a zbořeníšť a cihlové drti, co jemnou, světle červenou pěnou tichounce šplounala na náplavky obchůdků na nárožích pod vyvýšenou dráhou metra, co v okrajových čtvrtích města New Yorku už vůbec nemusí být schované pod povrchem, naopak: hrčí si to po pylonech několik metrů nad ulicí a mřížovím železných

sloupů a podpěr, na kterých jsou položené koleje, se filtruje sluneční světlo jako rozsypané střípky z flašek anebo možná koks. Jiskřivé hromádky světla.

I. Q. měl tak vypracovanou schopnost bydlet na Ostrovech, že betonová zídka brooklynského Prospect Parku (teď na podzim bezmála zakrytá rozkládajícím se šustivým listím) tvořila příhodnou příbojovou zónu mezi čtvrtí Flatbush a Bedford-Stuyvesant; po parku se proháněly brigy a plachetnice a surfingová prkna, a pokud jste se odhodlali brodit se po něm nízkou, pečlivě sestříhanou trávou (což byly možná mořské sasanky), nemohli jste si pomoci, cítili jste, jak vám droboučné barevné tropické rybky nesměle oždíbují kotníky.

S I. Q. se New York rozdělil na celé TUCTY drobných ostrovů, ostrůvků a ostrůvečků, z nichž každý měl své zvyklosti, svou módu a svou řeč. A I. Q. světaznale přeskakoval z jednoho na druhý, zatímco já se přidržovala jeho ukazováčku, lodního kormidla, a učila jsem se poznat po sluchu nebo po hmatu, jestli máme ten správný vítr v plachtách.

Jedním z našich ostrovů byl uprášený, snad trochu rozpačitý, vnitřní prostor na dvorku v jedné z nejhorších brooklynských čtvrtí; zjizvený asfalt, z kterého rostly stromy. Z popukaného asfaltu s nespočetnými bublinami tam vyrůstaly čínské stromy nebes. I. Q. je nazýval newyorské palmy. Tenhle náš ostrůvek byl nepatrný, dočista spoutaný, obkroužený ploty ze zrezivělého drátěného pletiva. Ploty to byly tak staré, že do jejich oček prorůstaly ty čínské stromy nebes; čínské stromy nebes, co jim Hispánci z Ostrovů říkají newyorské palmy, to proto, že mají zpeřené listy - a vážně jako palmy vypadají, aspoň poněkud, i když se vsadím, že šustí docela jinak.

Kmeny a větve newyorských palem prorůstaly do drátěného plotu, do pobřeží našeho ostrova; tak dokonale s ním srůstaly, že bylo těžko přesně poznat, kde končí drát a začíná strom nebes. Čínské stromy nebes drát přemohly tím, že jeho existenci prostě odmítly brát na vědomí. Rostly si tak, jako by tam nebyl, takže drát se za pár let (nebo desetiletí?) stal vnitřním pletivem VŠECH stromů, co tu rostly. A pokud jim PŘECE JEN nic jiného nezbývalo a špatně vrostlý drát jim zraňoval hladkou kůru, stromy se s ním mazlily, aby dal pokoj: obkroužily drát drobnou jizvičkou ve tvaru líbajících rtíků.

Tohle byl jeden z našich ostrovů. Newyorské palmy, když nebylo vyhnutí, líbaly ostrý, zrezavělý drát, co se je snažil uvěznit na dvorku, a I. Q. se někdy líbal se mnou. Někdy ano a někdy ne. Bylo to prima, ale nemuseli jsme to mít. Seděli jsme na ostrůvku z nepořádně vybetonovaného asfaltu, obklopení rezatým drátem, kouřili jsme trávu z Ostrovů a se zavřenýma očima poslouchali šustění opadávajících listů čínského stromu nebes, co si od žádného plotu nenechá nasrat na hlavu.

Šest

Možná že jsem vám zapomněla říct, že I. Q. byl taky strom. V New Yorku jsem poznala stromů hned několik; ještě před I. Q. jsem bloumávala po ulicích u Washington Square Parku v Greenwich Village, kde stromy posedávali na lavičkách a pouštěli si z obrovských rádií muziku, co mají stromy rádi. Anebo na skateboardech trénovali – hned na vypuklém asfaltu u kraje fontánky –, jak se zaklonit, prohnout, zhoupnout v kolenou, na okamžik se pokusit přesvědčit skateboardové prkno, že nemá jinou možnost, že vám přirostlo k podrážkám tenisek a že s vámi OCHOTNĚ vyskočí na obrubník.

Ve Washington Square Parku někteří stromové listovali novinami a jiní na vás podbízivě syčeli, když jste kolem nich procházeli – prodávali drogy, vesměs nekvalitní a předražené. Někteří stromové se tam v páchnoucím ošacení a s černými nehty palců u nohou, co se jim draly z roztrhaných bot, nejspíš taky nalezených v popelnici, přehrabovali v odpadkových koších – a ještě jiní den co den co nejrychleji vyspávali na lavičkách, protože v noci se to nesmělo; v noci se park z moci úřední zavíral a všichni stromové z něj byli vykázáni.

V noci se park zavíral a policajti přitáhli před přístupové cestičky takové bíle natřené drátěné rošty; v noci nesměl ve Washington Square Parku zůstat žádný strom, snad s výjimkou těch zakořeněných, co tam bydleli oficiálně

a nedalo se s nima hýbat – i když to taky nevím jistě, tuhle jsem tam v 00:07 hodin viděla nařvaného policajta, co se mu faldy sádla přelévaly pod uniformou (uniforma se stala druhou kůží a naučila se sádlo poslouchat), jak stojí u stoletého platanu a buší pendrekem do jeho skvrnité kůry: „Ven! Ven! Park je zavřenej! Park je zavřenej! Ven!“ –, ale nejsem si touhle příhodou zas tak docela jistá, rozmazaly mi ji paprsky noční lucerny, která se bůhvíproč rozhodla vrhnout svou modravě pableskující korónu právě mezi strom a toho policajta. Kromě toho policajt strašlivě huhlal, byl ožralý, a navíc se mu sádlo na zadku podezřelým způsobem zachvívalo, jak tam stál rozkročený, takže není vyloučené, že u platanu močil, nicméně doslechla jsem se, že správa parků města New Yorku vždycky po setmění nebo v devět nebo v jedenáct nebo o půlnoci, ve vzácných případech až kolem jedné ráno (to, pokud vím, jedině v případě Tompkins Square Parku a pouze v posledních pár letech), zkrátka vždycky, když se park zavírá, přijede s bagry a stromy vykopává, dělníci pečlivě očistí kořeny od hlíny, zahrabou díru a stromy vyštvou ven.

Není jasné, kam se vykopané stromy na noc uchylují, o to se správa parků nestará, to už nepatří do její pravomoci, není ostatně jasné ani to, kam na noc zalezou stromové bez kořenů, když je z Washington Square Parku vykopnou. Jisté je, že ráno, když se Město probouzí, tam už všichni zase jsou, spí na lavičkách, vybírají odpadkové koše, na vypouklém strupatém asfaltu hned u fontánky nacvičují, jak přesvědčit skateboard, aby se jim na vteřinu na dvě přilepil k podrážkám, OCHOTNĚ vyskočil na obrubník a nepraštil s nimi o beton.

Na 207. ulici a Seaman Avenue je jeden park, tvořený nárožím ve tvaru rovnostěnného trojúhelníku, se čtyřmi

betonovými deskami. Z kruhové díry mezi nimi vyrůstá strom, platan, omotaný až po spodní větev fungl novými ocelovými dráty s přivařenými žiletkami. Musí tenhle strom TAKY svůj park opustit po setmění? A když ho něžně vykopou – v rukavicích, aby se o žiletky nepořezali –, je tohle nároží pak ještě vůbec park? A pokud, v momentě, kdy tenhleten strom vykopají, park přestává být parkem a stane se jen OBYČEJNÝM NÁROŽÍM, ze kterého ve městě New Yorku policajti nesmějí vyhodit nikoho, na to je zákon – směl by se tam strom potom zas vrátit? Možná že ano. I když tím, že by tam zas byl, by se nároží opět stalo parkem, který se zavírá po setmění, takže by strom musel hned zas odejít, jinak ho přetáhnou obuchem, až zfialoví – a takhle by ten strom pendloval celou noc, noc co noc, a svůj park by si nosil s sebou.

Vlastně chci říct jen to, že I. Q. byl taky strom a svůj park si nosil s sebou.